

”Jag får kraft
av motstånd”

*Amelia Adamo om
sitt engagemang
i kampen mot
bröstcancer*

Leva med
bröstcancer

***Finn
lugnet***

Ta mobilen
till hjälp och börja
meditera

BRÖSTCANCER
FÖRBUNDET

**Forskning
& framtid**

Ökad kunskap ger bättre behandling

VI STÖDER DINA BRÖST

oavsett vilken historia
och form de har

BREAST SHAPERS - BEHÅINLÄGG TILL DIG MED OLIKA STORLEKAR PÅ BRÖSTEN

Efter en bröstcanceroperation är det vanligt att bröstens storlekar blir olika. Detta kan även påverka det mentala välbefinnandet. Amoena har de senaste 40 åren hjälpt kvinnor över hela världen att känna sig trygga och bekväma. Den upplevda kvaliteten på produktsortimentet värderas högt av dessa kvinnor och utprovare. Med Amoenas stora urval av **Breast Shapers** finns all möjlighet att skapa en perfekt symmetri.

En bra symmetri hjälper även till med en förbättrad kroppshållning. Amoenas **Breast Shapers** är framtagna i samarbete med bröstopererade kvinnor vars fokus är att produkterna ska upplevas behagliga och kännas naturliga.

Hitta dina produkter, utprovare och butiker på amoena.se

FOTO: ANNA SIMONSSON

Forskaren
Per Hall fick
genomföra sitt
drömprojekt.

Ta hjälp
av en app
och kom
igång med
meditation.

Nr 3 2019

7 Välkommen

8 **Personligt** Tidningsdrottningen **Amelia Adamo** blev en förkämpe för rosa bandet.

15 **Aktuellt** Regeringen satsar på kortare köer i cancervården.

Tema forskning

19 Vissa forskningsstudier kan göra stor skillnad. Läs om några av de stora genombruten inom bröstcancerforskningen.

23 **Eliza Madlycke** om att delta i forskningsstudier.

24 Forskaren **Per Hall** fick genomföra sin drömstudie. Nu vill han hitta sätt att förebygga bröstcancer.

30 Guiden – Så stöttar Bröstcancerfonden svensk forskning.

33 **Vi svarar** Våra experter reder ut dina funderingar.

34 **Livsglädje** Meditation kan ge minskad oro och ökad självmekänsla.

36 **Föreningsliv** **Bröstcancerföreningen Amazona Stockholm** arbetar nära vården.

38 **Min insamling** **Johanna Sjölungs** vän lever med spridd bröstcancer. Nu vill hon göra vad hon kan för att bidra.

Magasin B

*Magasin B är
Bröstcancerförbundets
medlemstidning.
Tidningen handlar om
att leva med bröstcancer
och vill vara din bästa vän
som kan allt om diagnos
och behandling. Här finns
starka berättelser, den
senaste forskningen
och inspirerande
förebilder.*

Kontakta oss

Bröstcancerförbundet
Telefon kansli: 08-546 40 530
E-post: info@brostcancerforbundet.se
www.brostcancerforbundet.se
Swish: 9005919
Organisationsnummer:
80 20 10-42 64

ANSVARIG UTGIVARE
Susanne Dieroff Hay
070-239 21 83
susanne.dieroffhay@brostcancerforbundet.se

REDAKTÖR
Annika Sjöberg
08-556 06 444
annikal@a4.se

OMSLAG
Anna Simonsson

TRYCKERI
Trydells, Laholm

Upplaga: 13 500 ex
ISSN: 2003-0010

PRODUKTION
A4 Text och Form
a4.se

Vill du annonsera i Magasin B?

Kontakta:
Mette Hofman-Bang: 08-546 40 530
mette.hofman-bang@brostcancerforbundet.se

PRENUMERERA PÅ MAGASIN B:
info@brostcancerforbundet.se

Nästa nummer utkommer
den 17 december 2019

SVÅRT ATT VÄLJA? KOM TILL OSS OCH PROVA!

Hur olika människor väljer att hantera sitt håravfall är individuellt och i slutändan en smaksak. Vissa väljer att lämna huvudet bart medan andra föredrar att använda turban eller peruk. Oavsett vad du själv väljer, är det viktigaste att det känns bra och bekvämt för dig! Hos oss hittar du ett stort utbud av peruker och turbaner i olika frisyrier, modeller och utförande – för att vi på bästa möjliga sätt ska kunna hitta just det du söker, för bästa känsla och komfort! **Kontakta oss gärna för fri konsultation.**

enkeltomperuker.se

Är en hemsida som bygger på den enkla idén att göra det lättare för personer som drabbats av håravfall att finna komplett information om peruker. Den innehåller bland annat information om: håravfall, bidragsregler, besök på salong, utprovning/att välja peruk – och mycket mer.

Enkeltomperuker.se utvecklas gärna! Dela gärna med dig av dina egna upplevelser av att bära peruk, skicka ett mail till oss: info@carlmlundh.se

SALONGER
PERUKER & TURBANER
HÅRPRODUKTER

Varmt välkommen!
CARL M LUNDH – SALONGER OCH PARTNERS

CARL M LUNDH SALONGER – GÖTEBORG CML: 031-10 23 80 | GÖTEBORG Sahlgrenska CML: 031-41 45 10 | HELSINGBORG CML: 042-14 30 00
JÖNKÖPING CML: 036-15 02 70 | KALMAR CML: 0480-813 69 | LUND CML: 046-14 17 70 | MALMÖ CML: 040-733 20 | STOCKHOLM Östermalm CML:
08-545 66 800 | STOCKHOLM Perukshopen: 08-20 10 06 | STOCKHOLM Fruängen CML: 08-646 46 80 | UMEÅ CML: 090-12 16 72 | VÄSTERÅS CML:
021-18 15 03 | ÖREBRO CML: 019-14 83 63.

PARTNERS – ANDERSTORP Almgrens hårvård: 0371-154 77 | BORÅS Hulta Salongen: 033-15 51 77 | ESKILTUNA Salong LM: 016-13 27 19
FALUN Headbanger Hairstyle: 023-197 88 | GÄLLIVARE Stinas Hårcenter: 0970-150 55 | KARLSKOGA Salong Boman: 0586-310 27 | KARLSTAD Hedwig
Hårvård: 054-19 08 03 | KRISTIANSTAD Skägg & Lockar: 044-10 00 00 | LINKÖPING Fifty Fifty: 013-12 65 66 | NORRKÖPING Peggis Barbershop: 011-
13 24 00 | RONNEBY Salong Astra: 0457-108 51 | SKÖVDE Hårstudion: 0500-41 31 21 | SVENLJUNGA Bergs Salong: 0325-61 10 86 | TORSÅKER Salong
P.L.A.: 0290-400 12 | UPPSALA Rendezvous: 018-20 90 90 | VARBERG Frisyrhörnan: 0340-133 78 | VISBY Lina Khan Est. 2017: 0790-710 710 | VÄXJÖ
Hårdesign: 0470-483 90 | ÖRNSKÖLDSEVIK Salong Jacob: 0660-190 17.

Rehabträning med fjädrande stavar

”Efter en bröst canceroperation är det viktigt att bibehålla rörligheten i muskler och vävnad kring operationsområdet. Som ett komplement till den träning du redan blivit ordinerad passar det utmärkt att använda BungyPump stavar eftersom de ger en skonsam träning och du kan anpassa intensiteten så att den passar dig och den nivå du är i för tillfället.”

Rovena Westberg
Leg. Sjukgymnast.
Toppform
Sjukgymnastik

Testa BungyPump stavar i väl sorterade sportbutiker när dig eller beställ stavar via www.webbshop.bungypump.se

www.bungypump.se

www.webbshop.bungypump.se

info@bungypump.se | Tel: 0660-58 58 9

Unna dig en Diamant!

Vi är glada att presentera vårt senaste tillskott i ABC-sortimentet; **Diamond-protäserna**. Protäserna har diamanthuggna kuddar på baksidan och mellan dessa kuddar formas kanaler som främjar luftcirkulationen. Designen ger en sval och skön känsla mellan hud och protes. Du kan välja mellan tre olika modeller:

Kontakta din lokala utprovare om du vill prova någon av dessa protäser.

Vill du veta mer om produkterna från ABC, kontakta kundsupport på telefon 042-25 27 01 eller e-post: kundsupport@camp.se

CAMP
SCANDINAVIA
www.camp.se

BOXBOLLEN

“
Den **roligaste**
träningsleksaken
2000-nånsin
”

LÄS MER PÅ

BOXBOLLEN.SE

VÄLKOMMEN

Nu går vi ”all in”!
Årets mest hektiska månad är här.
Oktober, då vi andas, drömmer
och tänker brösthälsa.

VÄLKOMMEN ROSA OKTOBER. Månaden med fokus på bröstcancer och insamling, även om Bröstcancerförbundet jobbar med brösthälsa året om. Men visst är det bra med en månad där vi verkligen kan gå ”all in”! Där vi andas, drömmer och tänker brösthälsa. Det är månaden då vi extra mycket talar om varför det är så viktigt att informera om självundersökning av bröstet och varför du ska gå på din mammografi när du blir kallad. Varför du ska stötta vårt arbete. Varje gång bröstcancerforskningen tar ett steg framåt räddas liv och livskvaliteten höjs för många drabbade.

Mediciner utvecklas som endera botar eller förlänger liv. Därför har vi i detta oktobernummer valt att presentera en del av den forskning som våra svenska läkare och professorer arbetar med.

Oktober är en hektisk månad för våra lokalföreningar, eftersom de är våra starkaste kunskapsspridare och inspiratörer. De är närvarande på många platser i Sverige, från norr till söder, för att informera, stödja och samla in medel till förmån för bröstcancerdrabbade. Jag är väldigt stolt

Vill du också stötta vårt arbete?
I det här numret får du veta mer om vad du kan göra för att bidra.

Susanne Dieroff Hay
Ordförande

över den organisation vi har och över det gedigna arbete som de ideellt arbetande medlemmarna i föreningarna lägger ned.

Vi ska inte glömma att det rosa bandet finns över hela världen och ska symbolisera bara en sak: stöd för bröstcancer! Det är ett starkt varumärke som vi både ska värna om och vara stolta över.

Du som är medlem, månadsgivare, köper rosa lotter eller stödjer oss på andra vis, tack! Du betyder oerhört mycket. ●

Tidningsdrottningen
Amelia Adamo
lyfte in cancer i de
blanka magasinerna.

Rosa fighter

Amelia Adamo två bästa
väninnor drabbades
av bröstcancer. Då blev
hon en förkämpe för
rosa bandet.

TEXT JENNIE AQUILONIUS FOTO ANNA SIMONSSON

Tanken fastnar. Två av Amelia Adamos närmaste väninnor har precis fått bröstcancer. Väl hemma kontaktar hon Cancerfonden och säger att hon vill göra en specialutgåva av Amelia om bröstcancer, där tio kronor per exemplar går till fonden. Ett år senare var Amelia Pink Ribbon verklighet.

– Den förlorade för mycket pengar. Och det förstod ju jag också, som är en mycket lönsam person, att specialtidningen var en engångsföreteelse, men det innebar inte på något sätt att vi skulle ge upp tanken på att producera reportage om bröstcancer, säger Amelia Adamo.

Hon sitter i sin röda soffa hemma i takvåningen på Södermalm i Stockholm. Regnet smattrar mot rutorna. Lummiga träd vajar i vinden där utanför. På väggen vid fönstret sitter en tavla av serietecknaren Liv Strömqvist, en dansande ballerina med mensblodiga trosor. Mitt i en bokhylla en skylt med texten: ”How much fun can I have before I go to hell?”.

AMELIA ADAMO BERÄTTAR hur hon som chefredaktör för tidningen Amelia började vika ett antal sidor till bröstcancer i oktobernumret varje år. Mellan läppstift, frisyrrer och funderingar på att skaffa barn eller inte var den plötsligt där: cancer. Redaktionen skrev om att allt fler klarade sig, om kroppar som svullnade upp av cytostatika, forskning, hår som föll av och humör känsligt som tunn →

Amelia Adamo fick idén till Amelia Pink Ribbon på Heathrow i London.

Amelia Adamo

Ålder: 72 år.

Gör: Senior publisher. Tidningsdrottning, tidigare bland annat grundare av och chefredaktör för tidningarna Amelia, Tara och M-magasin.

Bor: Södermalm i Stockholm.

Familj: Sambon Lucio Benvenuto, två barn och fem barnbarn.

Fritiden: Umgås! Älskar kalas, middagar, samkväm. Vandrar gärna.

Pris: Fick 2004 Bröstcancerförbundets Utmärkelse för betydande insatser för bröstcancerbehandlade.

DÄR STÅR DEN. I en butik på Heathrows flygplats i London år 2000. Pink Ribbon är ett magasin som bara handlar om bröstcancer. En varm och vacker tidning. Det måste gå att göra i Sverige, tänker Amelia Adamo. Kosmetikföretaget Estée Lauder lanserade rosa bandet 1991. Tre år senare började det säljas i Sverige av både Bröstcancerförbundet och Cancerfonden. I början av 2000-talet, när Amelia Adamo står på Heathrow, har rosa bandet och oktober som bröstcancers månads slagit igenom i länder som England och USA, men inte i Sverige.

När Amelia Adamo ville lysa upp stadshuset i oktober fick hon nej. Men hon ville belysa åtminstone ett hus.

→ is. En kvinna följde de hela vägen in i döden. Målet var att förmedla hopp utan att blunda för det hemska. Amelia Adamo fortsatte på samma sätt när hon startade tidningen Tara och senare M-magasin.

– I början sa alla i branschen att du kan inte ha cancer i tidningen, det är ju en underhållningstidning. Nej sade jag, Amelia är en tidning om verkligheten. Den har alltid varit nära livet, men med en känsla av att läsaren alltid kan bli lite bättre.

DET GICK TRÖGT för rosa bandet i början. Amelia Adamo försökte dra in pengar till kampanjen. Smyckesdesignern Lisen Stibeck tillverkade till exempel ett skimrande halsband i form av ett hjärta, som inte sålde. Det köptes till slut av Carl-Johan Bonnier, tillsammans med två örhängen, för 25 000 kronor. Senare gav han smyckena till Amelia Adamo.

I andra delar av världen lyste kända platser rosa i oktober. Vita huset var rosa, liksom tvillingtornen i Kuala Lumpur och Niagara-fallen. Amelia Adamo ville lysa upp Stadshuset, men fick nej. Globen sa javisst får du det, för 400 000 kronor. Till slut fick hon belysa Bonnierhuset på Torsgatan 21 i Stockholm.

– Jag får kraft av motstånd. När det inte gick att tända varken Globen eller Stadshuset drev vi i alla fall igenom att Bonniers skulle hysta upp 100 000 kronor, och så tände vi åtminstone ett hus. Det var fantastiskt!

”Människors hygglighet får mig att gråta.”

Men hennes engagemang handlade inte bara om medmänsklighet, utan också om image. Amelia var ju en kommersiell tidning. Hon beskriver det som en form av socialt ansvarstagande, läsarna skulle tycka om redaktionens engagemang.

HOS KVINNOR som drabbats av bröstcancer fick rosa bandet däremot ett stort genomslag. Det kommer fortfarande fram snaggade kvinnor på stan och tackar. Säger att tidningen varit ett stöd. I den röda soffan blir

Amelia Adams ögon blanka och rösten tjock. Hon torkar tårarna och säger att hon inte vet vad som hände, det är något med tacksamheten.

– Det här är något nytt för mig, människors hygglighet får mig att gråta.

SJÄLV HAR AMELIA ADAMO aldrig varit rädd för vare sig sjukdomar eller döden. Säger att hon är fatalist, att man blir det när saker och ting händer i ens liv.

– Det första otäcka var ett barn som dog, mitt första, som bara levde i två timmar. Sedan kom två friska barn. Sedan dog min man i hudcancer 1985. Men min mamma, som var hembiträde, hon levde tills hon var 92. Då blir man sådär, det kan hända vad fan som helst.

Att hon får kraft av motstånd tror Amelia Adamo beror på uppväxten hos otrevliga nunnor i en katolsk skola. Hon bodde först med

Amelia Adamo ser bröstcancer som en jättestor fråga, utifrån sitt arbete med kvinnotidningar.

sin mamma i en pigkammare i sex år. Blev impregnerad med kärlek. Men så träffade mamman en ny man och flyttade till en bostad där barn inte fick bo. Det blev internat på Sankt Eriks katolska skola i Stockholm med 30 okända ungar och elaka nunnor.

– Jag fick ett slags teflon på insidan. Jag måste klara det här, för att mamma inte skulle bli ledsen. För att kunna bli stark måste du

veta att någon tycker om dig, och min mamma älskade mig.

2008 valdes Amelia Adamo in som hedersmedlem i Bröstcancerförbundet. Genom sina tidningar stöttade hon bland annat förbundets promenadevent Rosa steget och helger för unga kvinnor som drabbats av bröstcancer.

– Jag är stolt över att vara hedersmedlem. Det gör också så att frågan blir mer aktuell för mig och att jag blir mer aktiv. Utifrån mitt arbete med kvinnotidningar är bröstcancer en jättestor fråga.

Så smått började andra tidningar och företag hänga på rosa bandet. Att det växte sig stort känns som en underbar triumf. Att kampanjer för just bröstcancer fungerar tror Amelia Adamo beror på kontrasten i att något härligt blir sjukt. De flesta gillar bröst. De symboliserar så mycket: liv, mat, sexualitet och utseende. Uppmärksamheten som rosa bandet får är viktig, menar hon.

– I slutändan leder det till pengar till forskningen vilket förbättrar möjligheterna för patienterna. Men jag tycker att lite mer pengar skulle gå till Bröstcancerförbundet för att underlätta tiden då människor har bröstcancer. ●

Två olika rosa band

1991 tog kosmetikföretaget Estée Lauder initiativet till dagens rosa bandet. Det enfärgade cerise-rosa originalbandet

från Estée Lauder säljs sedan 1994 av Bröstcancerförbundet, numera med ensamrätt i Sverige. Alla pengar går till

forskning om specifikt bröstcancer och till rehabilitering och stöd till drabbade. Sedan 2006 säljer Can-

cerfonden ett eget rosa band, med ny design varje år. Intäkterna går till forskning om alla cancerformer.

Hallå där: Linnea Claesdotter på Svenska orienteringsförbundet som startat ett samarbete med Bröstcancerförbundet.

Ni samarbetar inom projektet Hittaut. Vad handlar det om?

– Projektet ska få fler att upptäcka orientering både som idrott och som motions- eller friluftaktivitet. Vi vill att fler ska upptäcka och känna sig trygga i sin närmiljö. Det kan handla om att våga lämna elljusspåret för en mindre stig, för att sedan våga lämna även stigen och på så sätt hitta olika närliggande smult-ronställen. Konceptet uppfanns från början i en lokal förening men har nu blivit så stort att vi på förbundet tagit över driften.

Hur fungerar det?

– Du som vill delta registrerar ett konto, antingen i vår app eller på hemsidan, och väljer sedan ort. Då får du upp orienteringskartor där du ser olika check points, kontrollstationer, som du ska hitta till. Det gör du med hjälp av orienteringskartan i appen eller en fysisk karta. Utlämningsställen för

papperskartor över din ort hittar du i appen eller på hemsidan. Hitta ut finns på 45 ställen runtom i landet, från Luleå i norr till Kristianstad i söder.

Varför har ni valt att samarbeta med Bröstcancerförbundet?

– Under en nätverksträff kom vi fram till att vi vill samma sak. Forskningen säger att fysisk aktivitet minskar risken för att få cancer och så är det förstås

hälsosamt rent generellt. Det mesta samarbetet kommer att ske ute i lokalföreningarna. Tanken är att orienteringsföreningarna ska träffa bröstcancerförbundets medlemmar och informera om att Hittaut kan vara ett bra

sätt att, utifrån var och ens ambitionsnivå och förutsättningar, röra på sig på sin ort. I oktober är tanken att föreningarna ska ha ett större Rosa oktober-event tillsammans.

Vad hoppas ni på?

– Vi är väldigt taggade och vill fortsätta samarbeta långsiktigt framöver. Jag hoppas också att de lokala bröstcancer- och orienteringsföreningarna kommer att se det positiva i att samarbeta och drar nytta av varandras styrkor. ●

”Det mesta samarbetet kommer att ske i lokalföreningarna.”

Linnea Claesdotter är bredd- och motionsutvecklare på Svenska orienteringsförbundet.

TEXT ANNIKA SJÖBERG

Emma Wiklund ny ambassadör

I rollen som ambassadör för Bröstcancerförbundet kommer Emma Wiklund att engagera sig för bröstcancerdrabbade genom att bidra till ökad medvetenhet om sjukdomen. Samarbetet inleds inför oktober, den internationella bröstcancer månaden, då Emma Wiklund bär Bröstcancerförbundets helrosa band.

– Jag är väldigt stolt över uppdraget och jag delar Bröstcancerförbundets vision om att ingen ska drabbas av bröstcancer. En nära vän till mig behandlas för sjukdomen och jag känner mig maktlös när jag ser vad hon går igenom. Det är för henne, och alla andra drabbade, som jag väljer att engagera mig i kampen mot bröstcancer. Emma Wiklund har en bakgrund som fotomodell och grundare av det egna varumärket Emma S. Hon är dessutom aktuell med boken Tidlös skönhet. ●

Pris till forskaren Lisa Rydén

Professor Lisa Rydén, vid Lunds universitet får Reuterskiölds pris 2019. Priset delas ut av Svenska Läkarsällskapet och ska belöna värdefulla, av svenska medborgare författade arbeten inom kirurgi. Lisa Rydén får priset för hennes långsiktiga och värdefulla studier för att ta fram prognostiska och prediktiva markörer vid bröstcancer, samt för hennes insatser för kvalitetsförbättring av bröstcancerkirurgin i Sverige. ●

Ny broschyr

Ett cancerbesked kan vara omtumlande. Att ta till sig information i det läget kan vara svårt. Därför har Bröstcancerförbundet tagit fram en ny broschyr om bröstcancer och behandling som du kan läsa hemma, i

lugn och ro. Broschyren finns på vår hemsida och är tänkt att komplettera den information du får från din bröstmottagning. ●

TEXT ANNICA SJÖBERG

Hårsnoddar från Annica Vallin.

Hudvårdsprodukter från L300.

Shoppa rosa

I oktober kan du stötta kampen mot bröstcancer genom att välja rätt varor när du handlar. Här är några av årets samarbeten.

Lingon-grova från Pägen.

Mobilskal från IDeal of Sweden.

Socketersättning från Nick's.

Resväskor från Cavalet.

HISS

Tillsammans är vi starkare. Därför har Bröstcancerförbundet träffat sina nordiska systerorganisationer för att utöka samarbetet.

DISS

Runt om i landet fortsätter politiker att prioritera ned bröstcancerpatienters egna önskemål om rehabilitering.

AKTUELLT

Regeringen satsar på cancervården

Regeringen satsar 446 miljoner kronor under 2019 för att korta köerna i cancervården och minska de regionala skillnaderna. – Sverige ska ha en cancervård i världsklass. Nu uppdaterar vi det strategiska arbetet för att skapa en mer jämlik cancervård med ökad kvalitet och kortare väntetider, sa socialminister Lena Hallengren när satsningen presenterades.

Den viktigaste åtgärden för att åstadkomma detta är, enligt regeringen, att fortsätta utveckla det nationella systemet med standardiserade vårdförlopp, eftersom man menar att det är tack vare kraftsamlingen kring de standardiserade vårdförloppen som köerna kortats och jämlikheten ökat. ●

Charlotta, trippelnegativ bröstcancer

BRÖSTCANCER DRABBAR HELA FAMILJEN.

Bröstcancerförbundets vision är att ingen ska drabbas av bröstcancer. För att nå dit behöver vi finansiera mer forskning samtidigt som vi skapar en bättre livssituation för de drabbade. Med din hjälp kan vi göra mer för fler. **Bli månadsgivare på bröstcancerforbundet.se**

Bröstcancerförbundet är Sveriges enda intresseorganisation som fokuserar enbart på bröstcancer. Vi är rosa 365 dagar om året.

TEMA FORSKNING

13
sidor
fördjupande
läsning

Forskning & framtid

Kunskapen om bröstcancer ökar ständigt. Varje ny studie kan bidra med viktiga pusselbitar.

Jakten på kunskap

Varje dag görs nya framsteg. Tre forskare berättar om var vi står och vart vi är på väg.

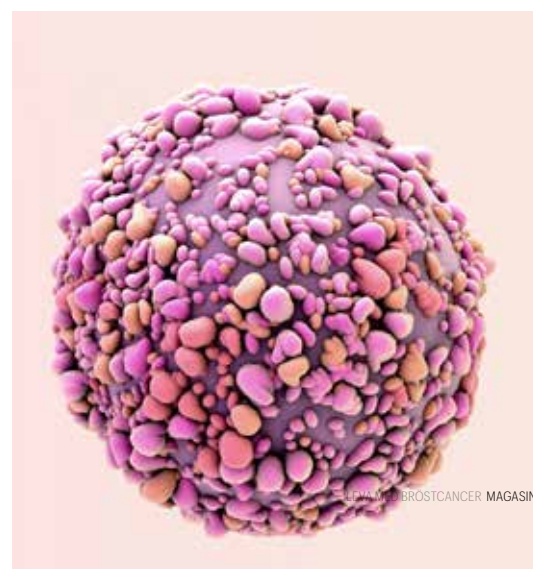
TEXT ANNIKA SJÖBERG FOTO GETTY IMAGES

ordförande i Svenska Bröstcancergruppen, SweBCG:

– Bröstcancer är en diagnos med en stark patientorganisation vilket gjort att vi fått välbehövliga pengar till forskning. Det gynnar även andra cancerformer som kan stimuleras av att vi hittar behandlingar som fungerar, säger han.

Alla små framsteg är viktiga och kan ha stor betydelse för en enskild person. Men det finns genombrott som sticker ut och en del studier som många hyser stort hopp till inför framtiden.

Illustration av en bröstcancercell.

DE SENASTE TIO, tjugo åren har kunskapen om bröstcancer förbättrats radikalt. Det har lett till bättre behandlingar och längre överlevnad. Bara mellan 2006 och 2017 ökade överlevnaden med 15 procent, enligt Folkhälsoinstitutet. Men det finns fortfarande mycket mer att göra och runt om i landet fortsätter onkologer, patologer, kirurger, fysioterapeuter, psykologer och andra som möter kvinnor med bröstcancer att söka efter svar som kan göra vården ännu bättre.

Jan Frisell är professor, bröstkirurg och

INOM BRÖSTKIRURGIN MENAR Jan Frisell att den senaste tidens ökade samarbete med plastikkirurgerna haft stor betydelse. Kombinationen av cancerkirurgi och plastikkirurgi har ökat möjligheten till bröstbevarande kirurgi. För drygt sju av tio kvinnor räcker det numera att ta bort den tumörbärande delen av bröstet och följa upp med strålbehandling. De kvinnor som behöver ta bort hela bröstet erbjuds direktrekonstruktion som antingen utförs av bröstkirurgen eller i samarbete med en plastikkirurg.

En annan avgörande förbättring kom då forskarna upptäckte att det går att se om det finns metastaser i armhålan med hjälp av en biopsi av portvaktscörteln, som är den första lymfkörtel som nås av lymfvätska från bröstet. Ungefär en tredjedel av alla med bröstcancer har metastaser i armhålans lymfkörtlar. Tidigare tog man reda på vilka genom att ta bort tio femton lymfkörtlar i armhålan, en så kallad axillutrymning. Det kan leda till problem med svullnad av armen men nu slipper de som inte har metastaser i armhålan detta.

– Nu håller vi på att ta nästa steg och är med i en stor, randomiserad europeisk studie där vi vill se om man verkligen behöver ta bort fler lymfkörtlar i armhålan, även om portvaktscörteln är sjuk. Allt talar för att vi kommer att begränsa axillkirurgin i framtiden, berättar Jan Frisell.

PRECIS SOM MÅNGA andra forskare Magasin B pratat med konstaterar Jan Frisell att Sverige är ett land med goda förutsättningar att forska i. Vi har personnummer och bra register som gör det möjligt att följa upp hur det går för dem som varit med i studier. En viktig del är uppbyggnaden av biobanker, där färsk tumörvävnad fryses ned för att senare kunna användas för tumörbiologiska analyser. Det ökar möjligheten att hitta nya mediciner →

Rosa Oktober – så kan du bidra

Mer pengar till forskning ger hopp om nya framsteg. Här är några tips på hur du kan stötta kampen mot bröstcancer.

1. På Bröstcancerförbundets hemsida, Facebook eller Instagram kan du själv börja samla in pengar till förmån för Bröstcancerfonden.
2. Stöd Bröstcancerförbundet genom att bli månadsgivare, stödmedlem, eller ge en gåva. Du kan också köpa den rosa Sverigelotten i oktober som ger en del av överskottet till Bröstcancerförbundet.
3. Shoppa rosa. I år samarbetar Bröstcancerförbundet med runt 35 olika företag. När du handlar vissa av deras produkter går en del av intäkterna till Bröstcancerförbundet.
4. Köp och bär det ceriserosa bandet som stödjer bröstcancerforskningen specifikt. Bandet säljs i år av bröstcancerföreningarna, Apoteksgruppen, Kronans Apotek, Apoteket, Lloyds Apotek, Scorett och på Apotea.se.

→ och angreppspunkter mot tumören. I Kar-mastudien samlade exempelvis professor Per Hall, som du kan läsa om på s. 24, och hans kollegor in mammografibilder, blodprover och livsstilsdata från över 70 000 kvinnor och både Karolinska universitetssjukhuset och medicinska fakulteten i Lund har byggt upp omfattande biobanker. I Lund berättar professor Åke Borg att tanken på att starta en populationsbaserad, oselektad insamling av tumörer och blodprover grott under lång tid. När projektet SCAN-B fick ekonomiskt stöd av Berta Kamprad-stiftelsen 2009 kunde de sätta igång.

– Utifrån materialet har vi kunnat analysera olika tumörers genuttryck och kunnat beskriva olika undergrupper av bröstcancer. När det nu gått en tid blir materialet allt mer värdefullt eftersom vi kan göra kliniska uppföljningar och se vilka behandlingar som fungerat, säger han.

I FRAMTIDEN TROR Åke Borg mycket på den nya sekvenseringstekniken Next generation sequencing, som revolutionerat möjligheterna att göra genetiska analyser. Än är den för dyr att använda i större skala men om några år hoppas han det ska bli möjligt att till exempel gå tillbaka till SCAN-B:s insamlade material och göra ytterligare analyser på DNA-nivå.

– Då skulle vi kunna hitta tumör genomiska profiler och dela in bröstcancer i ännu mer specifika undergrupper, säger han.

Med den växande kunskapen om olika genetiska varianter har behandlingen kunnat skraddarsys på ett bättre sätt och nya läkemedel kunnat utvecklas. Enligt Henrik Lindman, onkolog vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, har till exempel upptäckten att kvinnor med hormonkänslig bröstcancer kan

Cancercell i mikroskop.

få nästan dubbelt så bra behandlingseffekt om antihormonbehandlingen kompletteras med CDK4/6-hämmare gjort stor skillnad. Och för kvinnor med BRCA-muterad bröstcancer tyder nya studier på att PARP-hämmare kan ha en bra effekt.

Framöver tror Henrik Lindman också på immunterapin. Han är själv engagerad i ett EU-samarbete kring en vaccinstudie där nyopererade kvinnor med trippelnegativ bröstcancer utan tecken på spridning får ett skraddarsytt vaccin.

– Tanken är att vaccinet ska förstärka immunförsvaret. Än har vi bara preliminära data, men det ser lovande ut, säger Henrik Lindman.

MED DE MEDICINSKA framgångarna kommer även nya utmaningar för sjukvården. Många av de nya teknikerna och läkemedlen är dyra vilket ställer nya krav på politiker och beslutsfattare inom vården. Jan Frisell igen:

– Det är klart att de ekonomiska konsekvenserna kommer att vara en utmaning för vården framöver, men vi får inte avskräckas av kostnaden om vi har bra metoder och mediciner som ökar överlevnaden, säger Jan Frisell. ●

Eliza Madlycke om att delta i studier: ”Det kräver så lite av mig.”

TEXT ANNIKA SJÖBERG

SEDAN ELIZA MADLYCKE fick sin bröstcancerdiagnos för drygt tre år sedan har hon tackat ja till att delta i varje studie hon blivit tillfrågad om.

– Det är så otroligt viktigt med forskning och det kräver så lite av mig.

Eliza Madlycke var gravid i vecka åtta när hon blev sjuk. Läkarna rekommenderade abort, men hon valde att behålla barnet. När hon var i vecka fjorton började hon sin cellgiftsbehandling och i oktober 2016 födde hon en frisk flicka. Efter att ha konsulterat sin läkare lät hon forskarna ta blod från navelsträngen och de fick även använda hennes bortopererade sjuka bröst.

Under graviditeten och behandlingen började hon engagera sig. Hon startade en facebookgrupp för gravida med cancer och är nu ansvarig för gruppen unga inom Bröstcancerföreningen Jönköpings län. Själv blir hon glad av tanken att kunna hjälpa andra, men hon betonar att den som drabbas i första hand ska tänka på sig själv.

– När man får frågan om att delta i studier är man ofta mitt uppe i behandlingen och det kan vara svårt att fatta något beslut. Men istället för att säga nej direkt kan man be att få tid att tänka, säger hon. Eliza Madlyckes behandling gick bra. Hon förklarades cancerfri. Men i september 2018 upptäcktes det att hon

Eliza Madlycke med sin familj.

har HER2-positiva metastaser i levern. Hon har också tumörer i skelettet och lungorna och behandlas återigen med cellgifter. Den här gången får hon även läkemedel som innehåller antikroppar vilket är en relativt ny behandling. I Eliza Madlyckes fall har det fungerat bra. På ett halvår krympte alla hennes tumörer till en tredjedel av sin ursprungliga storlek.

ÄVEN DEN HÄR gången har hon valt att tacka ja till att delta i studier.

– Jag gör det dels för min egen skull, mitt mål är ju att bli gammal och få barnbarn, dels för andra. Jag vill inte att någon ung ska behöva drabbas av cancer. Och om de ändå gör det ska de inte bara överleva, utan främst leva. ●

Visionär

**Att förebygga bröstcancer – går det?
Forskaren Per Hall söker
metodiskt efter svar.**

TEXT ANNIKA SJÖBERG FOTO ANNA SIMONSSON

Hade jag obegränsat med pengar skulle jag starta en fond för helvilda forskningsidéer. Och då menar jag helt vilda, säger han.

Anslaget från makarna Rausing blev starten på Karmastudien som inom loppet av tre år samlade in mammografibilder, blodprover och information om livsstil från nästan 71 000 kvinnor. Materialet har väckt intresse från forskare runt om i världen och från lamporna i Per Halls arbetsrum dinglar mängder av namnbrickor från konferenser han varit på.

– Jag såg det hos en annan forskare och tyckte det var lite kul, kommenterar han utsmickningen.

FÖR PER HALL, som växte upp med en pappa som var hjärtspecialist och en mamma som var sjukgymnast, låg läkaryrket nära till hands. Men en bit in i studierna började han ifrågasätta sitt val. Det var först efter AT-tjänstgöringen, då han började på Radiumhemmet i Stockholm, som allt föll på plats.

– Det var som att hitta hem. Det var en enorm utmaning men att jobba där kändes viktigt, säger han.

Runt millennieskiftet fick han ett samtal från professor Hans Olof Adami, en tongivande cancerforskare, som just startat en ny institution på Karolinska institutet. Han ville att Per Hall skulle ansluta sig till gruppen. Men det var med stor vanda han hängde av sig den vita läkarrocken.

– Det är inte så många som tycker att det är ett stort steg att byta från Karolinska sjukhuset till Karolinska institutet men för mig var det ett jättesteg. I min självbild var jag läkare och det var en roll jag kände mig extremt trygg i, säger han.

Ju längre ifrån patienterna han kom, desto →

HÖSTEN 2009 kom Karolinska institutets rektor in till Per Hall, professor vid Institutionen för medicinsk epidemiologi och biostatistik vid Karolinska institutet. Rektorn bad Per Hall att formulera sitt önskeprojekt på en halv A4-sida, men han berättade inte vad texten skulle användas till. Per Hall skrev några rader om hur han ville samla in underlag för att därefter försöka identifiera de kvinnor som löper hög risk att drabbas av bröstcancer. Det gick en tid, sedan kom rektorn tillbaka och bad honom skriva fyra sidor, den här gången på vanlig svenska. Per Hall gjorde som han blev tillsagd, och kort därefter blev han kallad till rektorns kontor. I en fåtölj satt en representant för makarna Märnit och Hans Rausing som berättade att det fanns 70 miljoner kronor på kontot till projektet från Märnit och Hans Rausing's initiativ mot bröstcancer.

– Det här är vad många forskare drömmer om, att kunna finansiera nytänkande idéer.

Per Hall leder Karmastudien, som går ut på att hitta sätt att identifiera kvinnor med hög risk för bröstcancer, och förebygga den.

Per Hall

Gör: Forskare.

Ålder: 64 år, utan planer på pension

Familj: Tre söner.

Förebild: Forskarna Jerzy Einhorn och Hans Olof Adami har präglat mig mycket.

Mål: Att minska insjuknandet i bröstcancer. Och att se till att preventionsarbetet fortsätter när jag så småningom slutar.

→ starkare blev önskan att bedriva verkligt patientnära forskning. På Radiumhemmet hade han mött många kvinnor med bröstcancer och när han började fundera på vad han ville göra, som ingen annan redan gjorde, insåg han att ytterst få arbetar med prevention och screening, trots att det finns läkemedel som halverar risken att drabbas av bröstcancer.

– Det här har vi känt till i trettio år men ingen använder det, dels för att det är svårt att veta vilka kvinnor som skulle ha nytta av det, dels för att läkemedlen har en massa biverkningar, säger han.

Tankarna på att kunna förebygga sjukdomen började ta form. Som ett första steg behövdes metoder att hitta de kvinnor som har hög risk att drabbas och genom Karma-studien kunde Per Hall och hans kollegor börja leta efter mönster. Med hjälp av datorer och avancerad teknik för bildanalys har de utvecklat en riskmodell som kan identifiera fyra av fem kvinnor som inom två år kommer att få bröstcancer, innan den faktiskt uppstått.

– I dagens åldersbaserade screeningprogram utgår vi ifrån att alla kvinnor har samma risk att drabbas. Så är det inte. Jag skulle vilja att screeningen fungerade ungefär som inom hjärt-kärlsjukdomar, att vi identifierar dem med hög risk och kan behandla dem i förebyggande syfte.

UNDER ARBETETS GÅNG var det sistnämnda en fråga som gnagde hos forskarna. Vad skulle de erbjuda de kvinnor som visade sig ha hög risk? Eftersom det finns läkemedel som har en förebyggande verkan så började de söka efter ett sätt att få samma positiva effekt, men

utan så mycket biverkningar. Därför har de startat olika studier för att se om det går att ge antiöstrogenet tamoxifen på något annat sätt än med dagens standarddos på 20 milligram i tablettform. Än är det för tidigt att säga vad som fungerar men en studie som Per Hall hoppas mycket på heter Karisma. I den har 1 500 kvinnor lottats att få tjugo, fem, två och ett halvt, eller ett milligram tamoxifen i tablettform.

– Tanken är att hitta den optimala dosen och vår förhoppning är att de lägre doserna ska ge en bra förebyggande effekt men mindre biverkningar. Men det vet vi först i slutet på året, säger han.

OM PER HALLS MISSION, att Sverige inom fem år ska få världens första riskbaserade individuella screeningprogram, blir verklighet återstår att se. Men under 2020 kommer han att få göra ett försök i mindre skala. Alla kvinnor som kommer till Södersjukhuset i Stockholm för

mammografiscreening ska bli tillfrågade om de vill ha sin risk uppmätt och få ett individanpassat screeningprogram. Kvinnor med täta bröst, som gör eventuella tumörer svåra att upptäcka, erbjuds kontrastförstärkt mammografi och de som visar sig ha en riktigt hög risk kan, förutom tätare kontroller, också erbjudas läkemedel i förebyggande syfte. Först då, när modellen testats i praktiken, vet forskarna om deras metod verkligen hittar fler cancrar och även de intervallcancrarna som uppstår mellan två mammografitillfällen.

– Kan vi minska insjuknandet med bara några få procent, eller för den delen med 20, 30 eller 40 procent, så har vi i forskargruppen gjort något vi kan vara oerhört stolta över. ♥

”I dag utgår vi från att alla har samma risk att drabbas. Så är det inte.”

För Per Hall var det ett stort steg att hänga av sig läkarrocken och bli forskare på heltid.

Per Hall är 64 år, men tänker inte lämna forskningen innan han vet att andra tar över jakten på förebyggande metoder.

Bröstcancerfonden

Så fördelas pengarna

TEXT ANNIKA SJÖBERG

B

Läs om
några av de
forskningsstudier
som fått
pengar från
Bröstcancerfonden

BRÖSTCANCERFÖRBUNDETS insamlingsverksamhet bedrivs genom bröstcancerfonden. Pengarna kommer från såväl privata givare som företagssamarbeten och testamenten och de senaste tio åren har bröstcancerfonden kunnat stötta svenska forskningsprojekt med nästan 82 miljoner kronor.

Marit Jensen, generalsekreterare på Bröstcancerförbundet, vad är speciellt med bröstcancerfonden?

– Vill man stödja bröstcancerforskning specifikt är det till oss man ska vända sig. Vi är den enda organisation som enbart fokuserar på bröstcancer.

Hur används pengarna?

– Pengarna går till patientnära forskning, påverkansarbete, opinionsbildning, information och utbildning. Dessutom används de för rehabilitering och stöd till bröstcancerdrabbade och närstående. Enligt reglerna för Svensk insamlingskontroll får max 25

Marit Jensen, generalsekreterare för bröstcancerförbundet.

procent av de insamlade medlen gå till administrativa kostnader.

Hur går fördelningen av forskningsmedel till?

– De ansökningar som kommer in bedöms av vår forskningskommitté. Tanken är att stötta den forskning som är klinisk och patientnära och som kan komma patienterna till godo inom en snar framtid. Hur

stora summor som delas ut varierar beroende på hur mycket som samlats in och hur många bra ansökningar som kommer in. ♥

4 studier som Bröstcancerfonden gett stöd

1. "Utan pengar från bröstcancerfonden hade min forskning inte blivit av."

Onkologen Anna Nordenskjöld är en av de forskare som fått stöd av bröstcancerfonden. Hon har bland annat studerat vilka kvinnor som har störst nytta av anti-

Anna Nordenskjöld, onkolog

hormonell behandling för att förebygga återfall.

– Efter som den antihormonella behandlingen har en hel del biverkningar så vill vi bli bättre på att hitta de kvinnor som har bäst nytta av den, säger hon. Resultaten visar att kvinnor vars tumörer kan binda både östrogen och progesteron tycks få ett bra och långvarigt skydd mot återfall. De vars tumörer enbart binder östrogen får också skydd mot återfall med det tenderar att minska efter fem till tio år.

Anna Nordenskjöld konstaterar att resultaten är intressanta och i framtiden

den kan de komma att bidra till förbättringar av såväl överlevnaden som livskvaliteten för drabbade. För att komma närmare ett resultat som kan leda till nya behandlingsmetoder ytterligare studier kring antihormonell behandling.

– Att jag fått pengar från bröstcancerfonden har betydtt jättemycket. Utan dem hade min forskning aldrig blivit av, säger hon.

2. Uppföljning av mammografi-programmet

2017 fick Lars Holmberg, professor emeritus vid King's college London, 700 000 kronor för att följa upp effekten av mammografiundersökning som populationsbaserat hälsoprogram. Data som granskas och utvärderas i projektet sträcker sig över en 20-årsperiod och täcker 12 regioner i Sverige.

Bröstcancerfondens forskningskommitté.

3. Förfinade operationsmetoder

Jana de Boniface har vid flera tillfällen fått stöd för forskning inom SENO-MAC-studien. Syftet är att utveckla metoden med portvaktskörtelbiopsi för att hitta, och behandla, kvinnor med metastaser i armhålan så att fler kan slippa operera bort lymfkörtlar i armhålan, vilket innebär en risk för problem med svullnad i armen, värk och känselnedsättning.

4. Individanpassad behandling

I studien undersöks om det går att upptäcka HER2-positiva tumörer med hjälp av ett särskilt spårämne och en petkamera. Under 2018 fick Jens Sörensen, läkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, 500 000 kronor för att se om det, med hjälp av metoden, går att individanpassa behandlingen på ett bättre sätt.

Annonsera i Magasin B

I Sverige lever i dag nära 100 000 kvinnor som någon gång haft bröstcancer. Cirka 8 000 kvinnor får diagnosen varje år. Alla dessa kvinnor är vår målgrupp. Många av dem når ni via Magasin B tillsammans med anhöriga, sjukvårdspersonal, forskare och folkvalda runt om i landet. Personer på tongivande tidnings-, radio- och tv-redaktioner läser också tidningen. En annons i Magasin B gör skillnad för många.

Kontakta oss!

Mette Hofman-Bang
08-546 40 530
mette.hofman-bang
@brostcancer-
forbundet.se

Undrar du något om din diagnos eller behandling? Våra experter har koll på vad som gäller.

Behövs även ultraljud?

Fråga: Jag var på min första årskontroll efter operation, cellgifter och strålning. Räcker det med bara mammografi, inget ultraljud? Jag har ont ner mot den "friska" armhålan. Jag frågade om ultraljud, men fick svaret att det inte behövs. Stämmer det?

Elisabet Lidbrink, överläkare och onkolog, Karolinska sjukhuset.

Svar: Det är inte standard att göra ultraljud men det görs ganska ofta. Yngre kvinnor får ofta göra ultraljud, liksom kvinnor som har täta bröst eftersom det gör mammografien mer svårtolkad. Man tittar också på hur tumören syntes på mammografi från början.

Elisabeth Lidbrink

Kommer jag att få cancer?

Fråga: Jag är 19 år och ständigt rädd för att jag kommer att få cancer. Min mamma hade bröstcancer, betyder det att även jag kommer att få det?

Svar: Så här långt tycker jag inte att du behöver oroa dig. De flesta som får bröstcancer har ingen släkting med samma diagnos. Men om flera släktingar haft bröst- och, eller äggstockscancer väcks tanken på eventuell ärftlighet, liksom om någon varit ung

vid insjuknandet. Prata med din mamma om din oro och ta reda på lite mer om dina släktingar.

Gunilla Christensson

Behandlingsordning?

Fråga: Jag har fått veta att jag troligen behöver ta bort hela mitt vänstra bröst, och ska behandlas efter det. Är det en vanlig ordning? På röntgenbilderna syns tre vita fält med otydliga konturer. Kan det vara en aggressiv typ eftersom det är flera vita fält?

Svar: De vita fälten kan lika gärna vara orfarlig bindväv som inte släpper igenom röntgenstrålarna lika lätt som fettomvandlad bröstvävnad. Hur aggressiv tumören är vet man först när hela det sjuka området undersökts i mikroskop. Om tumören inte är väldigt stor är det absolut vanligast att man opererar först. Hoppas att du får bilden förklarad för dig av din kirurg.

Gunilla Christensson

Gunilla Christensson, överläkare och bröstkirurg, Falu lasarett.

Fråga om bröstcancer! Ställ din fråga och läs andras på bröstcancerförbundet.se

Meditation

Ta mobilen till hjälp för att minska din oro och öka självmedkänslan.

TEXT KARIN PERSSON FOTO GETTY IMAGES

ATT MEDITERA OCH TRÄNA på medveten närvaro är ett sätt att fokusera på vad som är här och nu, i stället för att vara rädd för vad som kan komma att hända eller grubbla över det som redan hänt. Dessutom visar forskning att meditation kan mildra ångest, depression och smärta.

På Centrum för cancerrehabilitering vid Sabbatsbergs sjukhus är meditation och övningar i medveten närvaro en viktig del av verksamheten. Det används både i grupper och individuellt som en metod för att hantera svåra känslor, få ökad självmedkänsla och acceptans.

– Många tror att det bara handlar om avslappningsövningar, men det är mer än så. Avslappning är snarare en bieffekt av behandlingen, säger Lill Persson Jarl som är psykolog och psykoterapeut.

Vilket sätt att meditera som passar dig beror

på hur du är som person, menar hon. Du måste inte ligga raklång i tystnad utan kan lika gärna sitta, gå, yoga eller vara ute i naturen. När du äter mat kan du försöka fokusera på maten och din upplevelse av den, i stället för att sleva i dig och titta på mobiltelefonen.

– Det gäller att vara närvarande i just detta ögonblick. Stanna upp och inte vara så mycket i huvudet. Om du är öppen för att låta tankarna och känslorna komma och gå, i stället för att fastna i oron, ökar du din medvetenhet vilket gör att du kan ta hand om dig bättre.

NÄR VI VÄNDER perspektivet inåt märker vi emellertid av vår oro i kroppen mer än när vi distraherar oss. Det kan kännas otäckt och Lill Persson Jarl säger att det i början därför kan vara en god idé att ha någon som hjälper en att förstå vad som händer under meditationen.

– Det kan också vara bra att börja med korta sessioner. Prova dig fram. Många uppskattar till exempel kroppsskanning, då man går igenom kroppens olika delar, andra inte. Det finns inget rätt eller fel, säger hon. ●

Meditation handlar om att vara närvarande just i detta ögonblick.

3 appar till hjälp

Headspace

I Headspace hittar du hundratals meditations-sessioner uppdelade i olika teman, eller kurser. **Här finns även korta guidade meditationer för den som har ont om tid, liksom så kallade SOS-övningar att ta till vid plötslig härdsmälta.** Appens grundkurs på tio pass är gratis.

Insight timer

Appen innehåller meditationsövningar på ett stort antal språk och används världen över. **En rolig finess är att du kan se hur många andra som mediterar samtidigt som du.** Att använda Insight timer är gratis men som premium-användare kan du ladda ner ljudspåren för att meditera även utan tillgång till wifi.

Mindfulnessappen

I Mindfulnessappen hittar du bland annat en guidad introduktion till mindfulness och både guidade och tysta meditationer. **Du kan också ställa in tids- och plats-baserade påminnelser eller följa din utveckling genom att titta på din statistik.** Appen är gratis men har även en premiumdel.

Bröstcancerföreningen Amazona Stockholm

”Tillsammans kan vi förbättra vården”

”VI HAR UNGEFÄR 2 000 medlemmar och har väldigt mycket aktiviteter, till exempel matlagingskurser, stadspro-

Izabela Grape är ordförande i bröstcancerföreningen Amazona Stockholm.

menad, vattengympa, bokklubb och olika föreläsningar. Många är väldigt välbesökta och då försöker vi ordna dem igen. De flesta aktiviteter vi sätter igång bygger på förslag från medlemmarna.

Sen är vi inom Amazona väldigt aktiva och vill samverka och bygga

nätverk. Därför är vi ute på föreläsningar och möter personer inom vården i olika sammanhang. Vi har en grupp med ungefär tretton frivilliga medlemmar som har olika uppdrag inom landstinget. De sitter bland annat med i vårdprogramgruppen och på möten då representanter för St. Görans sjukhus, Karolinska sjukhuset och Södersjukhuset går igenom olika viktiga ämnen. Vi finns också med på sjukhusens förvaltningsmöten och ser till att träffa en rad olika professioner som möter

Bröstcancerföreningen Amazona älskar sjukvården.

kvinnor med bröstcancer. Att ta till vara patientperspektivet är en viktig uppgift och tillsammans med sjukvården kan vi skapa en bättre vård och omsorg av patienterna. Det är viktigt att samarbeta.

Att vi fått till det här samarbetet beror mycket på det hårda arbetet våra eldsjälar och volontärer lägger ner. Alla som arbetar i gruppen är måna om att samverka med vården. De kan vara väldigt inriktade på att bota medan vi tänker mer på vardagen för patienten. Med det sagt vill jag säga att vi inom Amazona älskar sjukvården och de läkare, kontaktsjuksköterskor och andra som varje dag arbetar med att möta oss med bröstcancer. Vi önskar bara att de skulle vara fler.” ●

BERÄTTAT FÖR ANNIKA SJÖBERG FOTO GETTY IMAGES

LEVER DU ELLER EN ANHÖRIG MED SPRIDD BRÖSTCANCER?

Fakta, råd, stöd och information om sjukdomen hittar du på spridbrostcancer.se

För vänskapen Johanna Sjölund vill göra vad hon kan för att vännen Isabella Scandurra ska få mer tid.

TEXT ANNIKA SJÖBERG

Varför startade du en insamling i Isabella Scandurras namn?

– Ju mer pengar som går till forskningen, ju fler dagar får Isabella. Det är så jag känner. Isabella behandlades för bröstcancer och blev cancerfri, men våren 2019 fick hon veta att cancern har spritt sig till skelettet och levern.

Hur känner ni varandra?

– Vi träffades för sexton år sedan och fann varandra rätt fort. Med henne kan jag både prata om livets allvar och bara dricka kaffe. Vi är ett gäng på runt trettion tjejer som träffas med jämna mellanrum och har jättekul.

Johanna Sjölund.

Hur mår Isabella i dag?

– Ett sånt här fruktansvärt bakslag är så klart tufft mentalt och behandlingarna ger olika biverkningar. Men hon är tjurskallig och viljestark och gör allt hon blir tillsagd att göra och lite till för att må så bra som möjligt.

Vad kan du göra för att stötta?

– Jag vill ta till mig så mycket det går av hennes känslor och tankar för att bära det åt henne. Men det går förstås inte. Däremot gör det mycket att bara

finnas med i vardagen. När hon fick cellgifter första gången ville hon förbereda barnen

Isabella Scandurra tränar för att må så bra som möjligt.

på att deras mamma skulle förändras fysiskt. Då klippte vi successivt av hennes långa hår samtidigt som vi pratade med barnen. Vi

har provat peruker, shoppat proteskläder och fortsätter att träffas i vårt kompisgäng. Vi har en relation där vi törs ställa de svåra frågorna.

Vad hoppas du att din insamling ska leda till?

– Att hoppas är att drömma och det bästa vore om pengarna kunde bidra till att göra Isabella frisk igen. Det är kanske lite desperation också – jag vill göra vad jag kan för att påverka och det här är ett sätt. De som vaknar och inte vet hur dagen blir behöver mer tid och pengar. ●

Skrapa för livet!

Sverigelotten bidrar till att rädda liv. Under hela oktober går ett extra överskott från Sverigelotten till Bröstcancerförbundet och forskningen om bröstcancer. Köp Sverigelotten och skrapa för livet! Läs mer på sverigelotten.se

Hjälp din favoritförening! Och vinn 25 miljoner.

TUTTAR PÅTTAR RATTAR LÖKAR MELONER BRÖN BOOBS HYLLOR TITS TUTTISAR TUTTILAGOS

Oavsett vad du kallar dina, kommer vi alltid
kämpa för att hålla dem friska. Varje dag. Året om.
Stöd oss i kampen mot bröstcancer, swisha en gåva till 900 5919

BRÖSTCANCER
FÖRBUNDET

Rösten för bröstet

SVENSK
INSAMLINGS
KONTO
KONTROLL